

Mantrailing

aneb Jak hledat lidi

Tato metoda má mnohá specifika a také bohatou historii. A má za sebou také úspěchy.

Celé Slovensko kvůli tomu bylo před rokem na nohou. V půlce října policie i dobrovolníci nedaleko Bratislavy hledali teprve osmiletou N. M. a jejího otce, který to podle slovenských médií neměl v hlavě v pořádku. „Na nalezení N. měl velkou zásluhu speciálně vycvičený pes, který dokázal chytit stopu,“ uvedl web tn.cz. A jen o čtrnáct dnů později popsal další podobnou událost server Pravda.sk takto: „Záchranáři našli dvě ztracené sestry ze Straškova, které se nevrátily ze školy domů. Devítiletá Anita a sedmiletá Sabina K. byly naposledy viděny před tamním obecním úřadem okolo 14.15 hod. Pátrání pokračovalo celou

Výcvik se provádí všude tam, kde má pes hledat. V přírodě stejně jako ve městě

noc, ve čtvrtek dopoledne vystrašená děvčata našli i díky speciálnímu pátracímu psovi z Čech.“ Obě tyto události měly hodně společného. Nejen dobrý konec a tedy nalezení živých pohřešovaných, ale také kynologickou metodu, která tomu napomohla. Jmenuje se mantrailing, o kterém si shrneme to nejdůležitější.

Co to vlastně je

Mantrailing (MT) je metoda pachové práce záchranných psů, při které se pes orientuje převážně podle individuálního pachu hledané osoby. Jediným cílem je co nejrychlejší nalezení hledaného člověka. Individuální pach je součástí pachového spektra každého jedince a má své nezaměnitelné vlastnosti, které pes dokáže přesně identifikovat. Individuální pach nelze ničím překrýt a spolehlivost je možno srovnávat s výsledky analýz DNA anebo s otisky prstů. Výsledky posledních výzkumů pouze potvrzují to, co již dávno věděli a využívali naši předkové.

Jak to přesně funguje, není dodnes úplně objasněné, ale pro nás je podstatné, že to v praxi funguje.

Trocha historie

Z čeho vznikla tato metoda? Mantrailing není žádnou novinkou, i když je pravdou, že se začal teprve až v poslední době uplatňovat při výcviku i jiných plemen psů, než je plemeno bladhound. Můžeme s nadsázkou říct, že mantrailing byl vytvořen pro bladhoundy a bladhound byl předurčen pro mantrailing.

Bladhound neboli pes Sv. Huberta je totiž již více než 14 století chován a šlechtěn kvůli jediné schopnosti, která mu dává výjimečné postavení mezi ostatními plemeny, a to jsou jeho čichové schopnosti. Má neuvěřitelný čich, je velmi vytrvalý, tvrdohlavý a svérázný, je to takový psi autista. Neumí a hlavně nechce dělat zkrátka nic jiného, než pracovat se svým nosem.

Tuto vlastnost dříve využívali lovci ke sledování zvěře a poté, co se dostal ve 12. století do Anglie, začal být používán i na sledování pytláků. Poté, co se dostal s kolonizátory do Ameriky, byl využíván pro sledování uprchlých otroků a trestanců. Dodnes platí jak v Anglii, tak i v Americe zákony, podle kterých mohou být pachatelé trestné činnosti usvědčeni na základě práce bladhoundů. Jednostranným šlechtěním a rozvojem jeho přirozených a vrozených pudů se z něj stal skutečný specialista na sledování

Bladhound byl využíván pro sledování uprchlých otroků a trestanců

Autor textu se svým psem při výcviku

jak zvířecích, tak i lidských stop. Do Evropy se vrátil teprve před několika desítkami let.

Metoda mantrailingu vychází z těchto přirozených vlastností psa a stejně, jak nebylo podstatné, kudy běžela kořist, kterou sledoval, tak i při mantrailingu je důležitým a jediným cílem nalezení hledané osoby. Dnes se k výcviku využívají prakticky všechna plemena psů a mantrailing je velmi

populární nejenom jako ryze záchranná metoda, ale i jako zajímavá aktivita práce se psem. Bohužel se často stává, že se zájmová aktivita zaměňuje

se záchranným výcvikem, což této bezesporu účinné metodě velmi škodí.

Jak to funguje

Individuální pach každé osoby vzniká bakteriálním rozkladem organické hmoty, která z každého živého organismu odpadá. Tyto organické částice se vlivem vnějších podmínek, převážně působením větru, teploty a vlhkosti šíří v prostředí a většinou

jejich výskyt není shodný se skutečnou trasou, kudy se hledaná osoba pohybovala. Plyny, které bakterie vylučují při rozkladu konkrétní organické hmoty, jsou pro psa identifikovatelné, a dobře cvičený mantrailer je schopen sledovat nejčerstvější a nejjintenzivnější konkrétní pach dané hledané osoby.

Jaký je rozdíl mezi mantrailingem a klasickou stopou?

Pomineme-li všechny sportovní disciplíny a budeme-li se držet skutečně pouze rozdílů mezi mantrailingem a výcvikem stopařů záchranných a policejních, je zde pouze rozdíl mezi tím, co je pro psa prioritní z hlediska sledování pachové stopy konkrétní osoby. Klasičtí stopaři to mají zkrátka složitější, protože ti musejí sledovat pokud možno přesně pachovou stopu, kudy hledaná osoba šla, nacházet na stopě předměty, označit je a pracovat tak, jak to vyžaduje jejich psovod. Psi takto cvičení mají zkrátka při své práci určitá omezení, která mantrailing nemá. Tam se totiž pes drží pachů, které leží doslova kdekoli podél trasy, kudy hledaná osoba šla. Takže pachy chytají nejen ze země, ale odevšad, kde se molekuly pachů mohly zachytit.

A to nejen bezprostředně na trase, ale také v jejím okolí, na keřích, stromech, předmětech, u země nebo i ve výšce. Zkrátka všude, kde to psovi umožní se ujistit, že se tady daná osoba pohybovala. Mantrailer tedy nemusí jít přímo po stopě, ale klidně i několik metrů od ní. Podstatné totiž není držet se přesné dráhy, kudy osoba šla, podstatné je: najít ji.

Jak to je v praxi

Pro praktické použití mantraileru je nutné splnění tří základních podmínek. Jednak je nutné, aby byl k dispozici co nejčistší pachový předmět, pokud možno pouze s pachem hledané osoby. Jako pachový předmět může být použito prakticky vše, na čem mohl pach ulpět. Nejčastější jsou části oblečení, osobní věci, mobilní telefon, zapalovač, kartáček na zuby, sponka do vlasů, hřeben, řetízky, prstýnky nebo i nedopalek cigarety. Pokud je k dispozici kontaminovaný pachový předmět, je nutné, aby osoby, které se pachového předmětu dotýkaly, byly na startu přítomny, kvůli vyloučení jejich pachu. Druhou podmínkou je co nejpřesnější místo posledního výskytu hledané osoby. Dobře vycvičený mantrailer je schopen sice vyhledat pach i na větším prostoru, ale je to už pro jeho práci komplikovanější. Tou třetí podmínkou je vůbec ještě existence pachové stopy. Pokud se mantrailingový tým dostane na místo pátrání do zhruba dvanácti hodin, je relativně velká šance, že se zde pachové částice ještě nachází. Pokud je stáří stopy kolem 24 hodin, šance se sice snižuje, ale za určitých vnějších podmínek je ještě dost velký předpoklad, že stopa existuje. Na vše, co je nad 24 hodin, je již nutná shoda všech faktorů, které životnost pachové stopy ovlivňují. Literatura

někdy uvádí až neskutečné stáří stop, konkrétně v našich podmínkách pracoval mantrailer v ostrém nasazení pro policii na stopě staré 106 hodin a dobré výsledky jeho práce potvrdily následně výpovědi svědků. V každém případě ale platí, že čím dříve se tým do pátrání nasadí, tím větší je šance na úspěšný výsledek.

Co můžeme považovat za úspěch

Představou každého člověka je, že mantrailer by měl vždycky na konci stopy hledanou osobu nalézt a identifikovat. Tato představa je sice krásná, ale v praxi většinou nereálná. Jsou situace, kdy ani není možné hledanou osobu na konci nalézt. Příkladem budiž stav, kdy se pes nasadí v místě, kde se hledaná osoba vůbec nenacházela. V tomto případě pes musí psovodovi jasně ukázat, že zde žádný pach hledané osoby není. Dále je možné, že hledaná osoba z daného místa odjela autobusem, vlakem nebo autem a i v tomto případě pes ukončí práci v místě, kde stopa již nepokračuje. Další situací je, že hledaná osoba již nežije. I v tomto případě pes nemusí hledanou osobu nalézt. Jako úspěšný výsledek práce mantraileru lze považovat i určení směru, kudy hledaná osoba z daného místa odešla. V tomto případě se do daného prostoru mohou vyslat ostatní složky IZS, rojnice, psi na plošné vyhledávání nebo vrtulník s termovizí.

Souhra s jinými metodami

Je potřeba připomenout, že mantrailing není samospásný a ani není jeho smyslem jakkoliv měnit anebo zasahovat do stávajících systémů pátrání po pohřešovaných osobách. Výhodou je, že může pracovat nezávisle na stávajících systémech a vhodně je doplňovat. Mantrailer může být tedy nasazen jako prvosledová složka, která může nasměrovat ostatní složky do prostoru, kde se pravděpodobně může hledaná osoba nacházet. Může být nasazen i v průběhu probíhajícího pátrání, kdy tak může potvrdit například výpovědi svědků, označit místa, kde se hledaná osoba nenacházela anebo určit prostory, které je potřeba prioritně prohledat. Bohužel tou nejčastější variantou nasazování mantrailerů je tehdy, kdy jsou již vyčerpány všechny stávající postupy pátrání anebo dokonce až po ukončení neúspěšných pátracích akcí.

Jak je tomu zatím v ČR

Mantrailing zatím není oficiální součástí Integrovaného záchranného systému a dosud není ani

Jeff Schettler pracoval jako policejní psovod v Kalifornii. Byl první, který v moderní éře použil ve službách kalifornských policejních sborů plemeno bloodhound. O své zkušenosti se podělil s českými a slovenskými psovody na bratislavském semináři v roce 2012

vyřešena legislativa, metodika nasazení ani atesty. Jako u všech nových metod, které jsou zaváděny do praxe, to trochu připomíná klasickou filozofickou otázku: „Co bylo dříve? Slepiice, nebo vejce?“. Již v průběhu první mezinárodní konference na téma „Mantrailing v operativně-taktickém systému pátrání policie“, která se konala v Bratislavě, bylo konstatováno, že se mantrailingem budou kompetentní složky zabývat až tehdy, až se ukáže jeho opodstatněnost v praxi, ale do praktických nasazení se mohou používat pouze psi, kteří jsou vycvičení a mají atesty Ministerstva vnitra. Jedinou cestou, jak je zatím tedy možné takto vycvičené psy do pátrání nasazovat, je využití statutu osoby blízké anebo občanské výpomoci. Za poslední dva roky tak byl mantrailer nasazen do několika desítek pátrání, kde se testovala vhodnost použití takto vycvičených pátracích psů. To, že je použití mantrailerů vhodné, ukazují výsledky posledních dvou let, kdy byly mantrailingové týmy nasazeny do několika pátrání, ve kterých se ukázalo, že díky jejich práci byly hledané osoby nalezeny.

Co bude dál

Zatím největším důkazem vhodnosti použití MT týmu bylo nasazení při dvou pátráních po třech malých holčičkách na Slovensku. Tyto případy vzbudily

velký zájem veřejnosti a snad pomohou podobné akce rozhybat i legislativní kroky k oficiálnímu zavedení mantrailingu do systému pátrání policie a IZS. Bude to velmi složitý proces, protože je potřeba si uvědomit, že skutečně dobrých mantrailerů nebude nikdy dost. Výcvik je velmi dlouhý, rizikový a není zárukou, že každý pes, který tímto výcvikem projde, bude v praxi úspěšný. Zkušenosti i ze zahraničí ukazují, že i přesto, že jsou v dané oblasti certifikovaní psi, kteří mají dobré výsledky, v případech, kde to situace vyžaduje, je většinou nasazovan jen ten nejzkušenější a nejlepší pes, i za předpokladu, že náklady na jeho přepravu na místo nasazení jsou vysoké. Systém certifikace a výcviku mantrailerů má svá specifika, která je potřeba respektovat. ■

Text: Rescue report – Lubomír Satora, redakčně upraveno, foto: archiv redakce

Rozhovor s americkým trenérem

Rozhovor o mantrailingu s jedním z nejlepších amerických instruktorů, stejně tak jako vyprávění o historii i současné praxi této disciplíny v USA jste si mohli přečíst v Psích kusech číslo 6/2012.

Inzerce

Společnost MEVET s.r.o., výhradní zastoupení a distribuce Merial Ltd. pro Českou republiku a Slovenskou republiku hledá pro region Čechy kandidáta na pozici:

obchodní reprezentant pro petshopy a lékárny

Požadujeme:

- SŠ a/nebo VŠ vzdělání
- Praxe v podobné obchodní činnosti výhodou
- Uživatelská znalost PC
- Řidičský průkaz a ochota cestovat
- Samostatnost a zodpovědnost ve svěřené oblasti

Nabízíme:

- Aktivitu spojenou s přípravky řady FRONTLINE® pro psy a kočky
- Dlouholeté zázemí a úspěšnou 24letou historii v oboru
- Práci v dynamicky se rozvíjejícím regionu
- Zajímavé finanční ohodnocení a zaměstnanecké benefity
- Služební vozidlo, notebook, mobilní telefon

Své životopisy zasílejte do 14. prosince 2015 na emailovou adresu:
marcela.taylorova@mevet.cz

mevet
www.mevet.eu

Pomůžeme Vám se stát úspěšným